

N:o 46.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående dispositionen af förra militiebostället 1 mantal Hunnebo n:o 1 i Göteborgs och Bohus län; gifven Stockholms slott den 13 mars 1896.

I underdånig skrifvelse den 6 nästlidne februari har domänstyrelsen gjort framställning i fråga om dispositionen af det genom boställsdirektionens vid Bohusläns regemente kontrakt den 1 december 1864 till den 14 innevarande mars utarrenderade förra löjtnantsbostället 1 mantal Hunnebo n:o 1 i Tossene socken och Sotenäs härad af Göteborgs och Bohus län.

Beträffande ifrågavarande egendom inhemtas af instrumentet öfver den värdering, som i och för egendomens förnyade utarrendering år 1893 å den samma förrättats,

att egendomen är belägen vid saltsjön å södra delen af den s. k. Soten, $\frac{4}{5}$ mil från ångbåtsstationen Bovallsstrand och $6\frac{1}{2}$ mil från Uddevalla;

att egendomen omfattar en areal af omkring 189 har 88,7 ar, deraf 93,9 ar tomter och trädgård, 29 har 67,8 ar åker, 6 har 56,9 ar äng, omkring 30 har betesmark, omkring 120 har annan utmark samt 2 har 70,1 ar impediment;

att egendomen, hvars taxeringsvärde utgör 30,000 kronor, för nu löpande arrendeperiod lemnar i årligt arrende 993 kronor 40 öre;

att fiskeläget Hunnebostrand till en del är beläget å egendomen och att till strandsittare derstädes äro upplåtna 96 tomter, af hvilka vid arrendepuppskattningen 79 stycken voro försedda med boningshus;

att vid samma tidpunkt boningshus voro under byggnad å de öfriga 17 tomterna;

att å den del af egendomen, hvarå fiskeläget Hunnebostrand är beläget,

dessutom finnas uppförda 58 större och mindre så kallade sjöbodas och magasin m. m.;

att tomtlegan för alla dessa byggnader med undantag af dem, som vid arrendeuppskattningen voro under uppförande, uppgår till 463 kronor 35 öre, hvaraf 27 kronor uppbäras af innehafvaren af den till egendomen hörande lägenheten Bankhagen, å hvars område sex af ifrågavarande tomter äro belägna;

att vid fiskeläget dessutom finnes ett på strandsittarnes bekostnad uppfördt skolhus med tillhörande trädgård, hvartill egendomens arrendator upplåtit tomt utan afgäld; samt

att förrättningsmännen beräknat egendomens arrendevärde till 800 kronor, hvartill, för den händelse det till fiskeläget Hunnebostrand hörande området fortfarande upplåtes under ett arrende med den öfriga egendomen och under förutsättning att arrendatorn bibehölles vid rätten att upplåta tomter derstädes till bebyggande, borde läggas afkastningen häraf under den nya arrendeperioden, hvilken afkastning af förrättningsmännen beräknats till 600 kronor årligen.

Hvad särskildt angår nyssnämnda fiskeläge, hafva förrättningsmännen i värderingsinstrumentet erinrat, att det för strandsittarne, hvilka under nuvarande förhållanden sitta på ofri grund med deraf följande osäkerhet och olägenheter, gifvetvis vore ett önskningsmål, att förhållandena så ordnades, att de kunde erhålla rättighet att friköpa sina tomter, men att detta kunde ske endast under förutsättning att den del af egendomen, hvarå fiskeläget vore beläget, afsöndrades från den öfriga egendomen; och hafva förrättningsmännen, enär en dylik åtgärd afsåge att bereda fördelar för en befolkning af omkring 100 familjer samt ej borde medföra någon skada för kronan, föreslagit, att ifrågavarande område måtte afsöndras från den öfriga jordegendomen.

Med anledning af förrättningsmännens berörda förslag anmodade domänstyrelsen Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länet att genom vederbörande landtmätare låta upprätta karta med beskrifning öfver den del af egendomen, som af Kongl. Maj:ts befallningshafvande ansåges lämplig till upplåtelse af tomter, äfvensom uppdraga åt vederbörande arrendeuppskattningsmän att saluvärdera tomterna hvar för sig.

Till följd häraf har kommissionslandtmätaren A. A. Rönnbäck under år 1894 å karta affattat ett område af sammanlagdt 25 har 5,44 ar, innefattande såväl de bebygda tomterna som ock det ytterligare område, som af Kongl. Maj:ts befallningshafvande ansetts lämpligt till tomtindelning hvarefter han under år 1895 till kartan författat beskrifning. I sammanhang härmed har jemväl verkstälts en reglering af de bebygda tomterna jemte det område, som är dertill närmast beläget, äfvensom å kartan utsatts gräns för hvarje tomt och utmärkts de nya gator, som ansetts erforderliga.

Sedermera hafva arrendeuppskattningsmännen efter besök på stället upp-

rättat beskrifning öfver området, innefattande redogörelse för åtskilliga angifna förhållanden, samt derefter föreslagit,

att, enär vattnet utmed egendomen Hunnebos öfriga egor vore så långgrundt, att någon brygga eller tilläggsplats ej på något ställe der kunde anordnas, icke ens för roddbåtar, och det derföre vore för egendomen nödigt att inom fiskelägets område kunna disponera sådan plats, den brygga i norra delen af detta område jemte den dertill ledande väg (fig. 116 å ofvan omförmälda karta), hvilken hittills ansetts vara afsedd för arrendatorns behof, fortfarande måtte undantagas för egendomens uteslutande behof med rätt för arrendatorn eller innehafvaren af egendomen att derjemte fritt begagna de inom fiskeläget befintliga vägar;

att, enär det vore nödvändigt för alla strandbor å fiskeläget att hafva fri tillgång till sjön, men endast en del af dem egde omedelbart vid stranden belägna sjöbodas, samtliga å fastlandsområdet belägna bryggor med dertill ledande vägar — med undantag af ofvannämnda för hufvudgården afsedda — hvilka, ehuru uppförda af enskilda strandbor, icke vore afsedda endast för någon viss sjöbod, nemligen de som å kartan betecknats med figurerna 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124 och 125, borde undantagas för samtliga strandsittares gemensamma behof;

att för samtliga strandsittares gemensamma behof af tjenliga platser dels för uppdragning af båtar i och för deras rengöring med mera och dels till uppställande af så kallade garnräcker följande områden skulle undantagas:

a) en strandremsa af omkring 30 meters bredd från södra gränsen af fiskeläget intill den med n:o 195 å kartan betecknade egofigur;

b) den med n:o 111 å kartan betecknade egofigur med undantag af dess nordligaste del, norr om den med n:o 95 betecknade tomtens norra gräns och dess förlängning intill stranden, hvilken del skulle tilläggas sistnämnda tomt såsom behöflig för nödiga uthus;

c) hela det område å de så kallade Fiskholmarne, som icke redan vore upptaget af magasin, bryggor eller så kallade sillplaner;

d) hela den så kallade S:t Görans ö med undantag af de tomtplatser, som redan blifvit eller framdeles kunde blifva upplåtna till enskilde;

att dessutom skulle för allmänt behof upplåtas nedan nämnda platser:

a) källan å figuren n:o 128 jemte dertill hörande väg;

b) den nordligaste delen af den med figuren n:o 228 betecknade tomt med derå varande källa jemte nödig gångväg om två meters bredd utmed vestra gränsen af samma tomt intill vägen n:o 148, hvilken del, som utgjordes af en brant backslutning, otjenlig att bebygga, lämpligen begränsades åt söder dels af en linie, dragen vinkelrätt mot sagda tomts östra gräns genom en på denna gräns 10 meter från vägen n:o 148 belägen punkt, dels ock af en linie,

dragen vinkelrätt mot södra delen af samma tomts vestra gräns genom det å sistnämnda gräns varande knä;

c) samtliga å kartan utmärkta, ej förut nämnda vägar och gator med följande tillägg

dels den med n:o 144 betecknade tomt, hvilken vore behöflig såsom plats, hvarpå landtmän, som ankomme till fiskeläget för uppköp af fisk med mera, kunde ställa hästar och åkdon,

dels nödigt område af figurerna n:ris 154, 157, 158 och 162 för fortsättning af vägen n:o 148 österut intill gränsen mot hemmanet Ellene,

dels af figurerna n:ris 4, 5 och 13 nödigt utrymme till en gata af 2,5 meters bredd från vägen n:o 148 till vägen n:o 141,

dels ock ett område af omkring 1,500 kvadratmeter, exempelvis af figuren n:o 186 och derintill liggande egofigur, för anordnande af en öppen plats med planteringar.

Enligt hvad förrättningsmännen vidare meddelat hafva förutom de tomter, hvilka enligt beskrifningen till 1894 års karta då voro upplåtna till de i beskrifningen angifna personerna, sedermera af egendomens arrendator upplåtits ytterligare några tomter. Af dessa tomter äro ej alla särskildt utmärkta å kartan, men förrättningsmännen hafva likväl uppskattat jemväl dessa och, der så varit behöfligt, föreslagit viss storlek å dem. I sammanhang med uppskattningen hafva förrättningsmännen äfven på ett par ställen föreslagit vissa jemkningar i de å kartan utmärkta tomterna.

Beträffande områden, som ej blifvit å kartan indelade till tomter, men kunde anses dertill lämpliga, hafva förrättningsmännen uppskattat deras tomtvärde efter kvadratmeter, men ej i förhållande härtill uträknat värdet af hvarje särskild egofigur. Å såväl sydvestra och norra fastlandsområdena som nordligaste delen af utmarksområdet har tomtvärdet beräknats till omkring 80 öre för kvadratmeter.

I afseende å utmarksområdet, omfattande egofigurerna n:ris 163—181 å kartan, hafva förrättningsmännen ansett detsamma med undantag af nyssnämnda allra nordligaste delen deraf, såsom olämpligare beläget och med svårare mark att anordna, icke böra användas till tomtplatser, förrän de öfriga områdena blifvit fullbygda, hvilket efter uppskattningsmännens åsigt ej blefve förhållandet förrän efter många års förlopp. Ifrågavarande område har derföre ej heller blifvit åsatt något tomtvärde.

I enlighet med dessa grunder hafva förrättningsmännen nu åsatt 128 tomter värden till ett sammanlagdt belopp af 27,780 kronor, deruti inginge värdet af skollhustomten med en areal af 7,56 ar till ett belopp af 600 kronor.

Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länet har i afgifvet yttrande öfver uppskattningsmännens förslag tillstyrkt samma förslag äfvensom hemställt, att

jemväl de delar af det till tomter afsedda området, hvilka icke redan vore bebygda och till tomter indelade, måtte dertill indelas, att gränserna till dessa tomter måtte å karta utmärkas, på det tomterna måtte kunna försälas i sammanhang med redan bebygda tomter, äfvensom att samtliga tomter måtte försälas på hufvudsakligen enahanda vilkor, som föreskrifvits rörande försäljning af tomter å det inom Tossene socken jemväl belägna fiskeläget Bovallsstrand å förra länsmansbostället Fintorp n:o 1.

För egen del har domänstyrelsen anført, att mot det reglerade fiskelägets föreslagna område kunde anmärkas, att deri intagits förenämnda med n:o 163 till och med n:o 181 å kartan betecknade område om tillsammans 11 har 18,56 ar, hvaraf 9 har 16,48 ar utgjorde berg, 36,87 ar stenmal, 94,48 ar stembunden mark, 3,25 ar ljunngmark samt 67,48 ar betesmark och som enligt uppskattningsmännens åsigt först efter flera år komme att användas till tomtplats, att, då detta områdes afsöndrande från egendomen emellertid föga inverkade på dennas arrendevärde samt det med den liflighet, som rådde i fiskerinäringen på westkusten, ej vore osannolikt, att jemväl detta område kunde under de tjugu år, hvarunder egendomen komme att utarrenderas, blifva försåldt för att bebyggas med för fiskeriindustrien behöfliga byggnader, styrelsen ansåge jemväl detta område böra vid egendomens förestående utarrendering derifrån afsöndras och liksom annan till tomtindelning ännu ej indelad jord undergå reglering och tomtindelning samt derefter försälas, samt att styrelsen i öfrigt biträdde uppskattningsmännens förslag och i afvaktan på frågans afgörande uppdragit åt Kongl. Maj:ts befallningshafvande att träffa aftal om egendomens skötsel till den 14 mars 1897.

Med afseende å hvad i ärendet förekommit vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att medgifva:

att vid förestående utarrendering från den 14 mars 1897 af förra löjtnantsbostället Hunnebo n:o 1 det å förenämnda af kommissionslandtmätaren Rönnbäck år 1894 upprättade karta utmärkta område, hvarå fiskeläget Hunnebostrand är beläget, med undantag af den brygga jemte dertill ledande väg, som, enligt hvad ofvan nämnts, hittills ansetts vara afsedd för arrendatorns af hemmanet behof, må från hemmanet afsöndras;

att de å detta område befintliga bebygda lägenheter, sådana de vid den af vederbörande arrendeuppskattningsmän verkställda uppskattning blifvit till sina gränser bestämda, må innehafvarne till inlösen hembjudas mot de försäljningsvärden, som vid uppskattningen blifvit dem åsatta, samt med skyldighet för tomtinnehafvarne att utan ersättning bortflytta byggnad, som vid uppskattningen ansetts vara till hinder för fiskelägets reglering;

att fiskeläget må på enahanda vilkor till sig lösa tomten n:o 182, hvarå

skolhusbyggnaden är belägen, dock med skyldighet att utan ersättning bortflytta den å egofiguren n:o 179 uppförda uthusbyggnad;

att, der hembud af dylik tomt, skolhustomten inbegripen, ej inom tid, som Kongl. Maj:ts befallningshafvande eger bestämma, antages eller för köpeskillingens erläggande ställes sådan säkerhet, som här nedan omförmäles, tomten skall å offentlig auktion till den högstbjudande försäljas;

att de å området befintliga obebygda tomter, sådana de blifvit till sina gränser vid uppskattningen bestämda och särskildt saluvärderade, skola hvar för sig, der de icke kunnat under hand till åsatta saluvärdet afyttras, å offentlig auktion till den högstbjudande försäljas;

att hvad af området i öfrigt finnes lämpligt till byggnadsplatser för enskilde skall genom Kongl. Maj:ts befallningshafvandes försorg fördelas i tomter, hvarefter dessa skola, i mån som efterfrågan efter dem yppar sig, efter uppskattning i vederbörlig ordning hvar för sig till åsatt saluvärde under hand utbjudas eller, der de icke på detta sätt kunna afyttras, å offentlig auktion till den högstbjudande försäljas;

att med köp af tomt jemväl skall följa rätt till andel i den mark, som vid uppskattningen blifvit eller vid blifvande tomtindelning kan blifva afsatt till vägar eller i öfrigt för gemensamt begagnande af tomtinnehafvarne;

att köpare af tomt, som enligt nu föreslagna bestämmelser försäljes, må, derest han sådant åstundar, ega inbetala köpeskillingen inom loppet af tio år med en tiondedel årligen, så vida han, förutom in-teckning för köpeskillingsbeloppet, ställer säkerhet, som af Kongl. Maj:ts befallningshafvande godkännes, der tomten är bebyggd, för köpeskillingens inbetalning på föreskrifvet sätt och, der tomten är obebyggd, för fullgörande af de afbetalningar, som erfordras för halfva köpeskillingens erläggande, samt med det ytterligare vilkor i fråga om obebyggd tomt att, om tomten ej före utgången af det femte året blifvit med byggnad försedd, ogulden köpeskillning då skall anses till betalning genast förfallen;

att upplåtelserna skola ega rum med iakttagande af de rörande jordafsöndring i kongl. förordningen den 6 augusti 1881 meddelade föreskrifter;

att köpeanbud å tomt, som utbjudes å auktion, skall af Kongl. Maj:ts befallningshafvande pröfvas;

att, sedan en tiondedel af köpeskillingen blifvit erlagd och för återstoden stälts sådan säkerhet, som ofvan nämnts, Kongl. Maj:ts befallningshafvande eger utfärda köpebref å tomten med deri intagen förpligtelse för köparen ej mindre att ensam vidkännas lagfartskostnad och andra med köpet förenade utgifter än äfven att till statsverket erlägga den årliga afgäld, som i vederbörlig ordning kan varda bestämd; samt

att de för försålda tomter inflytande köpeskillingar må på samma sätt

som köpeskillingarne för försålda mindre kronoegendomar användas till inköp af skogbärande eller till skogsbörd tjenlig mark.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse väl bevågen.

Under Hans Maj:ts
Min Allernådigste Konungs och Herres frånvaro,
Enligt Dess nådiga beslut:

GUSTAF.

Claës Wersäll.

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 13 mars
1896.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern **BOSTRÖM**,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve **DOUGLAS**,
Statsråden: friherre **ÅKERHIELM**,
GROLL,
WIKBLAD,
friherre **RAPPE**,
CHRISTERSON,
WERSÄLL,
ANNERSTEDT.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet **Wersäll** föredrog vidare:

Domänstyrelsens underdåniga skrifvelse den 6 nästlidne februari, deri styrelsen — med förmålan att vid den värdering, som i och för förnyad utarrendering af det den 14 mars innevarande år arrendelediga förra löjtnantsbostället 1 mantal Hunnebo n:o 1 i Tossene socken och Sotenäs härad af Göteborgs och Bohus län under år 1893 å egendomen förrättats, uppskattningsmännen föreslagit, att från egendomen måtte afsöndras det område, som för närvarande vore af egendomens arrendator upplåtet till bostäder m. m. åt strandsittare vid Hunnebostrands fiskeläge, samt att styrelsen med anledning af berörda förslag anmodat Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länet att genom vederbörande landtmätare låta upprätta karta med beskrifning öfver den del af

egendomen, som af Kongl. Maj:ts befallningshafvande ansåges lämplig till upplåtelse af tomter, äfvensom uppdraga åt vederbörande arrendeuppskattningsmän att saluvärdera tomterna hvar för sig — efter det berörda åtgärder blifvit å egendomen vidtagna gjort framställning i fråga om dess framtida disposition, dervid styrelsen tillika anmält, att styrelsen i afvaktan på frågans afgörande uppdragit åt Kongl. Maj:ts befallningshafvande att träffa aftal om egendomens skötsel till den 14 mars 1897.

Med afseende å hvad i ärendet förekommit tillstyrkte statsrådet, att Kongl. Maj:t måtte i nådig proposition föreslå Riksdagen att medgifva:

att vid förestående utarrendering från den 14 mars 1897 af förra löjtnantsbostället Hunnebo n:o 1 det å en af kommissionslandtmätaren A. A. Rönnbäck år 1894 upprättad karta utmärkta område, hvarå fiskeläget Hunnebostrand är beläget, med undantag af den brygga jemte dertill ledande väg, som, enligt hvad i ärendet blifvit upplyst, hittills ansetts vara afsedd för arrendatorns af hemmanet behof, finge från hemmanet afsöndras;

att de å detta område befintliga bebygda lägenheter, sådana de vid den af vederbörande arrendeuppskattningsmän verkställda uppskattning blifvit till sina gränser bestämda, finge innehafvarne till inlösen hembjudas mot de försäljningsvärden, som vid uppskattningen blifvit dem åsatta, samt med skyldighet för tomtinnehafvarne att utan ersättning bortflytta byggnad, som vid uppskattningen ansetts vara till hinder för fiskelägets reglering;

att fiskeläget finge på enahanda vilkor till sig lösa tomten n:o 182, hvarå skolhusbyggnaden vore belägen, dock med skyldighet att utan ersättning bortflytta den å egofiguren n:o 179 uppförda uthusbyggnad;

att, der hembud af dylik tomt, skolhustomten inbegripen, ej inom tid, som Kongl. Maj:ts befallningshafvande egde bestämma, antoges eller för köpskillingens erläggande ställes sådan säkerhet, som här nedan omförmäles, tomten skulle å offentlig auktion till den högstbjudande försäljas;

att de å området befintliga obebygda tomter, sådana de blifvit till sina gränser vid uppskattningen bestämda och särskildt saluvärderade, skulle hvar för sig, der de icke kunnat under hand till åsatta saluvärdet afyttras, å offentlig auktion till den högstbjudande försäljas;

att hvad af området i öfrigt befunes lämpligt till byggnadsplatser för enskilde skulle genom Kongl. Maj:ts befallningshafvandes försorg fördelas i tomter, hvarefter dessa skulle, i mån som efterfrågan efter dem yppade sig, efter uppskattning i vederbörlig ordning hvar för sig till åsatt saluvärde under hand utbjudas eller, der de icke på detta sätt kunde afyttras, å offentlig auktion till den högstbjudande försäljas;

att med köp af tomt jemväl skulle följa rätt till andel i den mark, som

vid uppskattningen blifvit eller vid blifvande tomtindelning kunde blifva afsatt till vägar eller i öfrigt för gemensamt begagnande af tomtinnehafvarne;

att köpare af tomt, som enligt nu föreslagna bestämmelser försålles, finge, derest han sådant åstundade, inbetala köpeskillingen inom loppet af tio år med en tiondedel årligen, så vida han, förutom in-teckning-för köpeskillings-beloppet, stälde säkerhet, som af Kongl. Maj:ts befallningshafvande godkändes, der tomten vore bebygd, för köpeskillingens inbetalning på föreskrifvet sätt och, der tomten vore obebygd, för fullgörande af de afbetalningar, som erfordrades för halfva köpeskillingens erläggande, samt med det ytterligare vilkor i fråga om obebygd tomt att, om tomten ej före utgången af det femte året blifvit med byggnad försedd, ogulden köpeskilling då skulle anses till betalning genast förfallen;

att upplåtelse-erna skulle ega rum med iakttagande af de rörande jord-afsöndring i nådiga förordningen den 6 augusti 1881 meddelade föreskrifter;

att köpeanbud å tomt, som utbjödes å auktion, skulle af Kongl. Maj:ts befallningshafvande pröfvas;

att, sedan en tiondedel af köpeskillingen blifvit erlagd och för återstoden stälts sådan säkerhet, som ofvan nämnts, Kongl. Maj:ts befallningshafvande egde utfärda köpebref å tomten med deri intagen förpligtelse för köparen ej mindre att ensam vidkännas lagfartskostnad och andra med köpet förenade utgifter än äfven att till statsverket erlägga den årliga afgäld, som i vederbörlig ordning kunde varda bestämd; samt

att de för försålda tomter inflytande köpeskillingar finge på samma sätt som köpeskillingarne för försålda mindre kronoegendomar användas till inköp af skogbärande eller till skogsbörd tjenlig mark.

Hans Maj:t Konungen behagade i nåder bifalla hvad statsrådet sålunda tillstyrkt samt förordna, att nådig proposition i ämnet skulle till Riksdagen aflåtas af den lydelse, bilagan litt. — vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo:

Adolf von Hofsten.